17/11/2019

Το Ευαγγελικό ανάγνωσμα της Κυριακής Θ’ Λουκά

/ Ορθόδοξες Προβολές

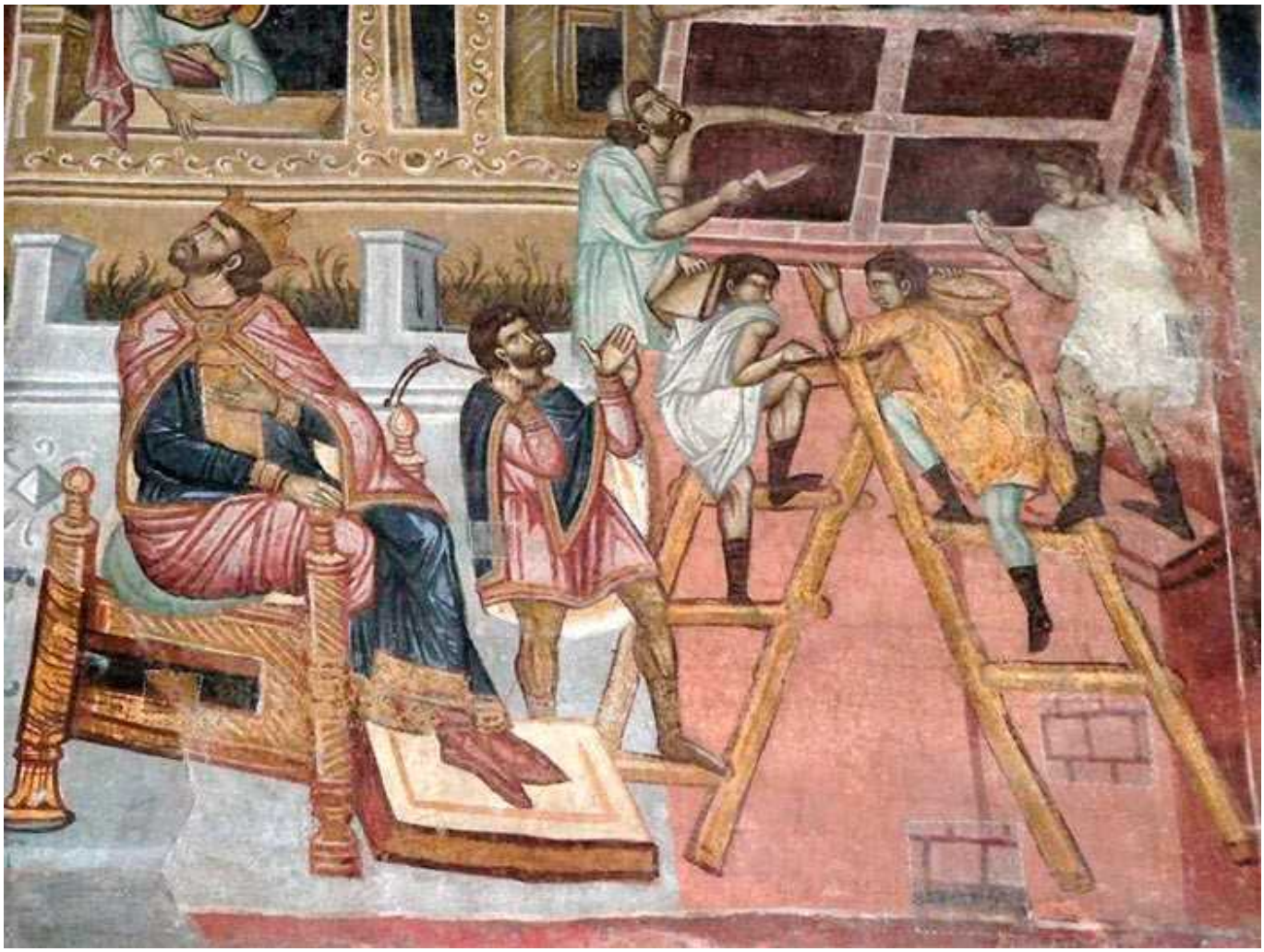

Κυριακή Θ΄ Λουκά, Ευαγγ. Ανάγνωσμα: Λουκ. ιβ’ 16 – 21

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος τήν παραβολὴν τάυτην· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Νεοελληνική Απόδοση

Είπε ο Κύριος την εξής παραβολή «Κάποιου πλούσιου ανθρώπου χωράφια έδωσαν άφθονη σοδειά. Κι εκείνος σκεφτόταν και έλεγε: τι να κάνω; Δεν έχω μέρος να συγκεντρώσω τα γεννήματά μου! Να τι θα κάνω, είπε. Θα γκρεμίσω τις αποθήκες μου και θα χτίσω μεγαλύτερες για να συγκεντρώσω εκεί όλη τη σοδειά μου και τα αγαθά μου. Και τότε θα πω στον εαυτό μου: τώρα, έχεις πολλά αγαθά, που αρκούν για χρόνια πολλά. Ξεκουράσου, τρώγε, πίνε, διασκέδαζε. Τότε του είπε ο Θεός: «ανόητε. Αυτή τη νύχτα θα παραδώσεις τη ζωή σου. Αυτά λοιπόν που ετοίμασες, σε ποιόν θα ανήκουν;». Αυτά, λοιπόν, παθαίνει όποιος μαζεύει πρόσκαιρους θησαυρούς και δεν πλουτίζει τον εαυτό του με ό,τι θέλει ο Θεός». Αφού τα είπε όλα αυτά, πρόσθεσε με έμφαση: «Όποιος έχει αυτιά για ν΄ακούει ας τα ακούει».

Σχολιασμός

Αν μπορούσαμε να πούμε ότι η προηγουμένη Κυριακή πρόβαλε ως πρότυπο ζωής προς ένταξη στη Βασιλεία του Θεού τον εύσπλαχνο Σαμαρείτη, τον ανιδιοτελή άνθρωπο της έμπρακτης αγάπης, η σημερινή Κυριακή προβάλλει το αρνητικό κακέκτυπο: τον άφρονα πλούσιο, τον άνθρωπο που η μόνη έγνοια του ήταν πώς να έχει και να κατέχει τα υλικά του αγαθά, πώς να αυξάνει τα γεννήματά του, σε τέτοιο βαθμό, που τελικά να δυστυχεί μέσα στην υποτιθέμενη «ευτυχία» του.

Συγκεκριμένα, καθώς ο Κύριος δίδασκε το λαό, κάποιος από το πλήθος του ζήτησε να μιλήσει στον αδελφό του, ώστε να μοιραστούν την περιουσία τους. Θέλησαν να χρησιμοποιήσουν για δικαστή τον Ιησού Χριστό. Ο Κύριος όμως αρνήθηκε να κάνει κάτι τέτοιο, γιατί ο Θεός είδε πως στην καρδιά του καθενός κρυβόταν η πλεονεξία. Του αποκρίθηκε λοιπόν ότι το έργο του εδώ στη γη, δεν ήταν να δικάζει τους ανθρώπους και να τους διαμοιράζει τις περιουσίες τους. Επιπρόσθετα, επέστησε την προσοχή και σ’ αυτόν και σ’ όλο το λαό, ώστε να προφυλάσσονται με κάθε τρόπο από την πλεονεξία, επειδή το μάκρος και το νόημα της ζωής δεν εξαρτάται από την περίσσεια των υλικών αγαθών. Θέλοντας λοιπόν να μας προφυλάξει από αυτό το μεγάλο πάθος, διηγείται την παραβολή του άφρονα πλουσίου.

Η συγκέντρωση αγαθών που εξυπηρετούν την ζωή, αποτελεί μια πολύ φρόνιμη και λογική ενέργεια για τον άνθρωπο και μάλιστα για τον οικογενειάρχη που από την εργατικότητα και προνοητικότητά του εξαρτάται η ζωή των μελών της οικογενείας του. Την οκνηρία και απρονοησία κανείς ποτέ μέχρι σήμερα δεν την επαίνεσε. Παρ’ όλα όμως αυτά ο πλούσιος εδώ χαρακτηρίζεται ως «άφρων». Μεγάλο πάθος η αφροσύνη της πλεονεξίας. Ακόμη πιο μεγάλη, τέλεια αφροσύνη, η

αθεΐα. Ο ψαλμωδός αναφερόμενος στη παγκόσμια και βαθιά διαφθορά των ανθρώπων, σημειώνει την αιτία της, που δεν είναι άλλη από την απομάκρυνση μας από το Θεό. «Είπεν άφρων εν καρδία αυτού’ ουκ έστι Θεός» (Ψαλμ 13,1). Άφρων είναι ο ασεβής, ο αμαρτωλός, γιατί φρόνηση και σοφία δεν είναι η θεωρητική γνώση, αλλά ο φόβος του Κυρίου (Παροιμίες 1,7).

Η ευφορία της γης είναι μεγάλη ευλογία που συχνά την επιτρέπει ο Θεός ακόμη και στους πονηρούς και άδικους ανθρώπους. (Μτθ. ε’, 45). Βλέπουμε τη μακροθυμία του Θεού και τα όρια του ελέους και της ευσπλαχνίας του. Δεν τον κατακρίνει εξ αρχής, αλλά του προσθέτει στον υπάρχοντα πλούτο του και άλλον, μήπως τυχόν του προκαλούσε κάποτε κορεσμό, και με τον τρόπον αυτόν βοηθούσε την ψυχή του να γίνει πιο κοινωνική και ήμερη. Περιμέναμε να δούμε τον πλούσιο του ευαγγελίου να χαιρόταν και να δόξαζε το Θεό που η γη του απέδωσε τόσο πλούσια σοδειά. Αντί όμως να ευχαριστήσει τον Θεό για την ευλογία αυτή και να ευχαριστηθεί και ο ίδιος, βασάνιζε το μυαλό του με το να σκέφτεται που θα αποθηκεύσει όλα αυτά τα αγαθά. Γέμισε με άγχος και αγωνία. Έχασε ακόμη και τον ύπνο του! Δεν χαίρετε που έχει τόσα αγαθά, αλλά ο πλούτος του κεντά τη ψυχή, μήπως ξεχειλίσουν οι αποθήκες του και γίνει αφορμή κάποιου καλού για τους φτωχούς. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Μέγας Βασίλειος, οι πλούσιοι προτιμούν να εκραγούν από την πολυφαγία, παρά να δώσουν κάτι από τα υπολείμματα στους φτωχούς! (Μεγάλου Βασιλείου, «Εις το καθελώ μου τας αποθήκας»).

Για τον πλούσιο της παραβολής ο ορίζοντας του κόσμου τελειώνει στα όρια του εαυτού του. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη διήγησή επικρατεί η κτητική αντωνυμία «μου». Ο πλησίον είναι ανύπαρκτος για την σκέψη και τη ζωή του πλουσίου. Θεωρεί ότι η υλική ευδαιμονία του είναι ατέρμονη και ότι δεν πρόκειται να του την αφαιρέσει κανείς. Έτσι καταστρώνει μακρόπνοα σχέδια λέγοντας στον εαυτό του: «ψυχή, έχεις, πολλά αγαθά που αρκούν για χρόνια πολλά· αναπαύου, φάγε, πιέ, ευφραίνου» και καταπίεσε τελείως μέσα στα βάθη του υποσυνειδήτου του τον Θεό, νομίζοντας ότι τον αφάνισε και γλύτωσε από τον έλεγχό του. Ηθικά αδιάφορος, ο πλούτος, όμως αποκτά ηθική ποιότητα στα χέρια του ανθρώπου. Αρμόζει, εάν δεν έχεις πλούτο να μην τον ποθείς, έχοντας μέσα σου συνεχώς την επιθυμία να τον αποκτήσεις, ενώ αντίθετα όταν υπάρχει (ο πλούτος), να μην σου είναι μόνιμη επιδίωξη το πώς θα τον κρατήσεις κτήμα σου, αλλά να σκέφτεσαι και να αναζητάς τρόπους πως θα τον διαθέσεις, συμβουλεύει και πάλι ο Μέγας Βασίλειος στους Λόγους του προς τους νέους. Ενώ και πάλι «εις το Καθελώ μου τας αποθήκας», μας δίνει το παράδειγμα του ανθρώπου που μπαίνει πρώτος στο θέατρο και πιάνει τα διπλανά άδεια καθίσματα και εμποδίζει να καθίσουν αυτοί που μπαίνουν μετά. «Τέτοιοι είναι οι πλούσιοι, αφού προκαταλάβουν τα κοινά, τα ιδιοποιούνται επειδή πρόλαβαν». Τίποτα λοιπόν απ’ όλα τα υλικά αγαθά εδώ στη γη, δεν μας ανήκει, δεν

ήμαστε ιδιοκτήτες των υλικών αγαθών. Ο Θεός μας παραχωρεί όλα αυτά τα αγαθά πλουσιοπάροχα, μας εμπιστεύτηκε τη δική του περιουσία, καθιστώντας μας οικονόμους της και διαχειριστές, καλώντας μας να τη χρησιμοποιήσουμε για το καλό των άλλων ανθρώπων. Εκείνος είναι πάντοτε «ο διδούς υιετούς και καιρούς καρποφόρους» (Πρ. ιδ΄ 17)

Κάποτε ο γεωργός πριν βάλει το χέρι στο αλέτρι για να οργώσει, σήκωνε τα μάτια του στον ουρανό. Έκαμνε τον σταυρό του και κατόπιν άρχιζε την εργασία του. Τώρα ξεχάσαμε τον Θεό. Εργαζόμαστε μόνοι μας, με τα προηγμένης τεχνολογίας εργαλεία, χωρίς την βοήθειά του. Νομίζουμε πως είμαστε αυτάρκεις και δεν έχουμε ανάγκη τον Θεό. Αφού δεν θέλουμε, δεν δεχόμαστε την ευλογία του Θεού, ο Θεός μας την στερεί. Δεν είμαστε άξιοι των δωρεών του και παίρνει την χάρη του από πάνω μας. Συμβαίνει πολλές φορές αυτό που ψάλλουμε στην Αρτοκλασία: «Πλούσιοι επτώχευσαν και επείνασαν…».

Οι άνθρωποι διακατεχόμαστε από μια σπουδή να αποκτήσουμε όσο περισσότερα μπορούμε, προκειμένου να κάνουμε τη ζωή μας πιο άνετη και τελικά εγκλωβιζόμαστε στην αναζήτηση της ευτυχίας, στη δυστυχία της πλεονεξίας μας. Αδιαφορούμε για τον πλησίον μας, για τα προβλήματά του, για τις ανάγκες του. Και τελικά, σαν τον άφρονα της παραβολής, παγιδευόμαστε στον εγωισμό μας και ολιγοπιστούμε απέναντι στο Θεό. Δεν μας λέει ο Χριστός να μη φροντίζουμε για την οικογένειά μας, για το μέλλον των παιδιών μας, για την εξασφάλιση των αναγκαίων. Αλλά μας τονίζει ότι δεν είναι αυτά όλα τόσο σημαντικά, ώστε να ξεχνούμε την επιμέλεια της ψυχής μας. Μας παροτρύνει λοιπόν να προσδιορίσουμε εκ νέου τις προτεραιότητές μας, να στρέψουμε και πάλι στο βλέμμα στον ουρανό: «να επιζητείτε πρώτα την βασιλεία του Θεού και την δικαιοσύνη Του, και όλα τα άλλα θα σας δοθούν» (Μτθ στ’, 33)

Ο μακαριστός π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος μιλώντας για το οικονομικό πρόβλημα στην εποχή του έλεγε: «Έχουμε οικονομικό πρόβλημα γιατί είμαστε άπληστοι. Αν ήμασταν ολιγαρκείς, δεν θα υπήρχε τέτοιο πρόβλημα. Η πλεονεξία δημιουργεί το οικονομικό αδιέξοδο. Δεν μας αρκούν αυτά που έχουμε. Θέλουμε όλο και περισσότερα. Ποιά άλλη καλύτερη λύσις του οικονομικού προβλήματος υπάρχει, από την ολιγάρκεια; Κυνηγάμε το περισσότερο. Να μάθουμε λοιπόν να είμαστε ολιγαρκείς. Αν όλοι οι άνθρωποι υπάκουαν σε αυτό που λέγει ο Απ. Παύλος και αρκόντουσαν στα απολύτως απαραίτητα και δεν ήθελαν ένα σωρό περιττά, δεν θα υπήρχε οικονομικό πρόβλημα».